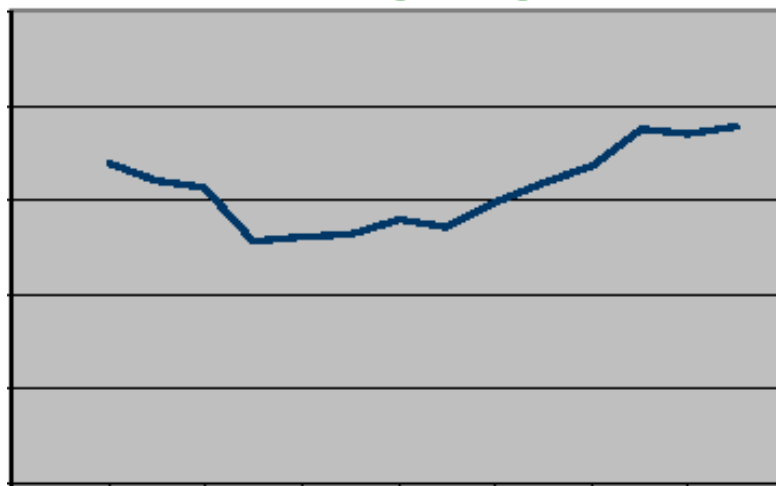

umhvørvisstovan

Útlát av Veðurlagsgassum

**Hvussu stendur til í Føroyum
og**

hvat kann gerast ?

v/Jákup Paula Joensen

26. mars 2008

Fakta

- CO₂ innihaldið í atmosfæruni vaksið 31-33% síðan ídnaðarkollveltingina
- Önnur evnir, t.d. metan (CH₄) vaksið 151 % og láturgass (N₂O) vaksið 17 %
- Meðalhitin á jörðinni vaxin 0,74 °C tey seinastu 150 árin. ES mál: max 2 °C

umhvörvisstovan

Veðurlagssáttmálin

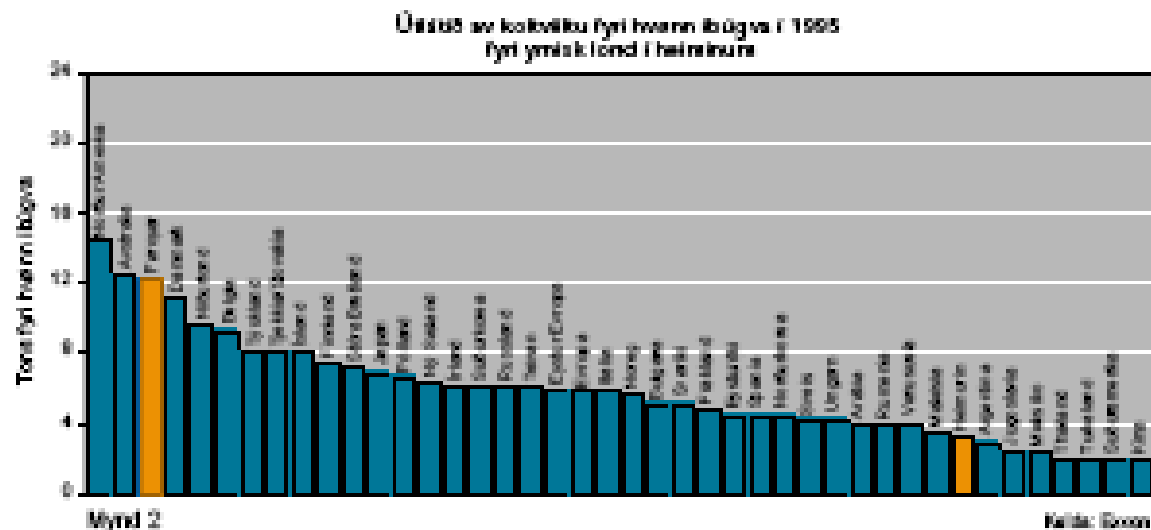
- Undirskrifaður í Rio í 1992
- Samtyktur á lögtingi 28.12.1993
  - Mál: Útlátið av veðurlagsgassi ikki hækka
  - Uppgerð og fráboðan av útláti

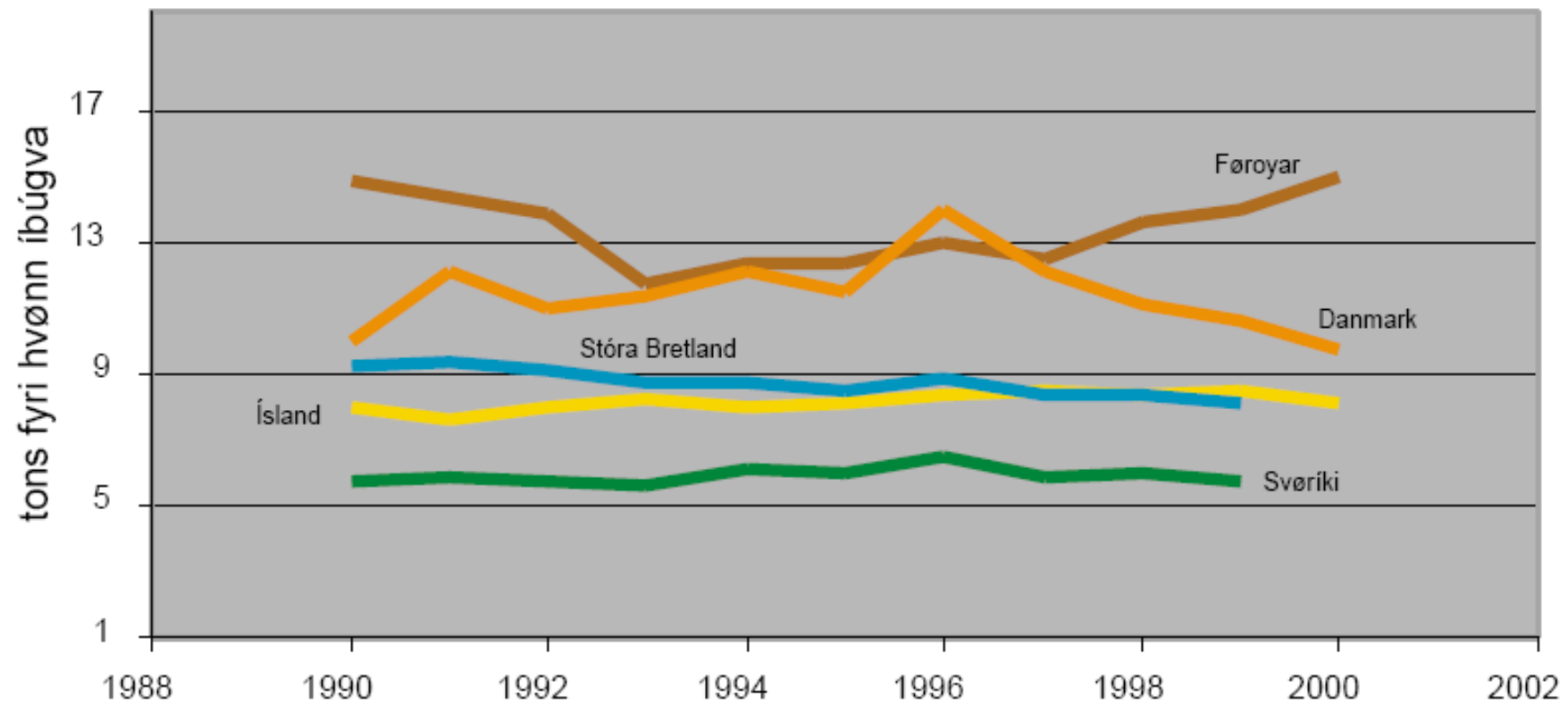
Veðurlagssáttmálin

- Fyrsta føroyska uppgerðin í 2002
- Dagføring 2002 - 2003

Útlátið av koltviltu fyri hvønn íbúgva
í Føroyum , Íslandi, Svøríki, Stóra Bretlandi og Danmark
1990-2000

umhvørvistovan

Kyoto protokollin

- Undirskrivað í Kyoto í 1997
- DK ratifiserað í 2002 - fyrivarni fyri Føroyar
- Samtykt á løgtingi 2007 uttan binding

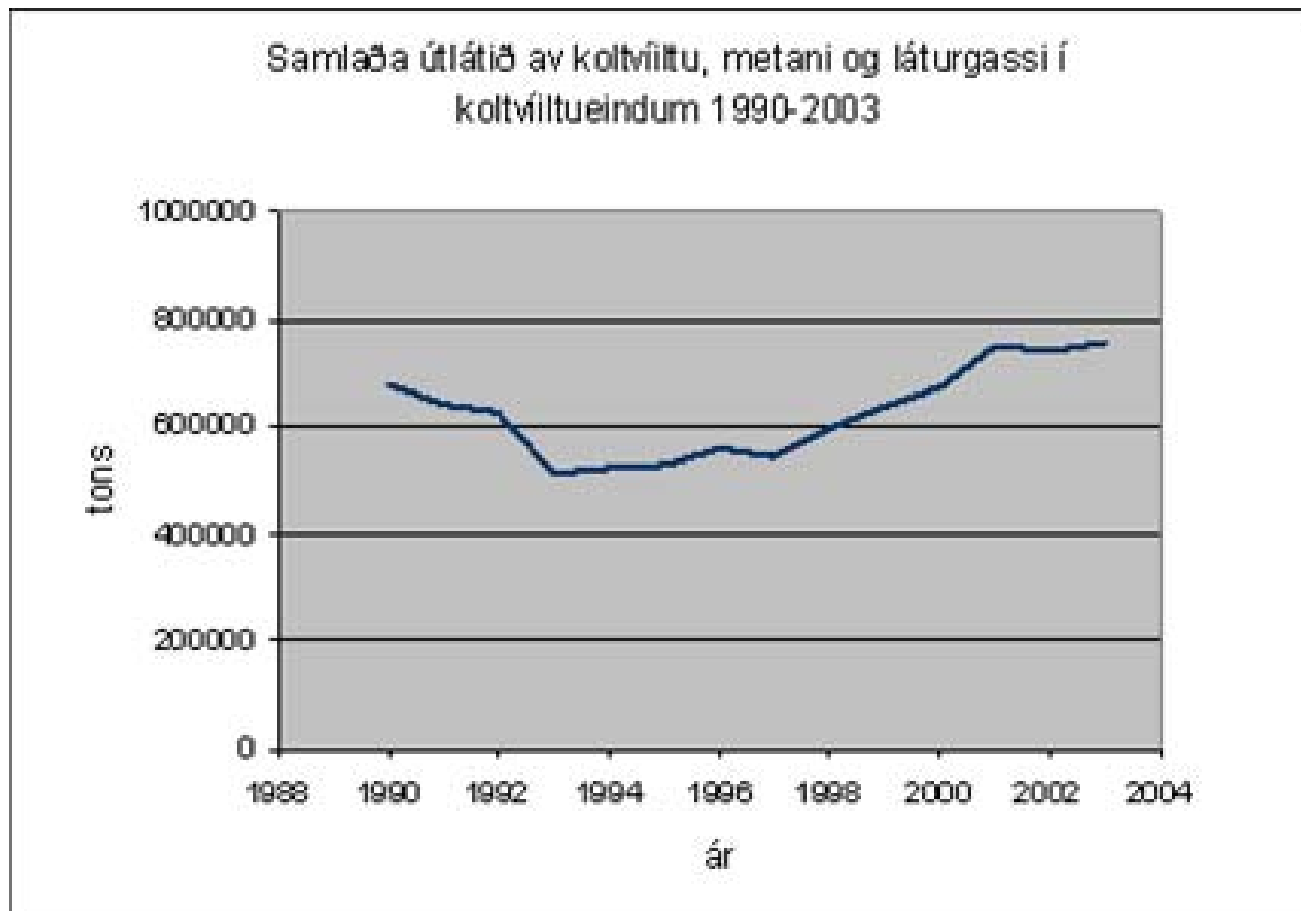
Kyoto protokollin

- 2008 - 2012 skal útlátið minkast við
  - 8 % í mun til 1990
  - Tvs. 16-20 % í mun til verandi útlát
  - Tvs. uml. 4 % um árið
- Fyrivarnið framvegis galdandi

USA	-7
Australia	+8
Canada	-6
Danmark (Føroyar)	-8
ES	-8
Ísland	+10
Japan	-6
Kroatia	-5
New Zealand	0
Noreg	+1
Póland	-6
Svøríki	-8
Ukraina	0
Ungarn	-6

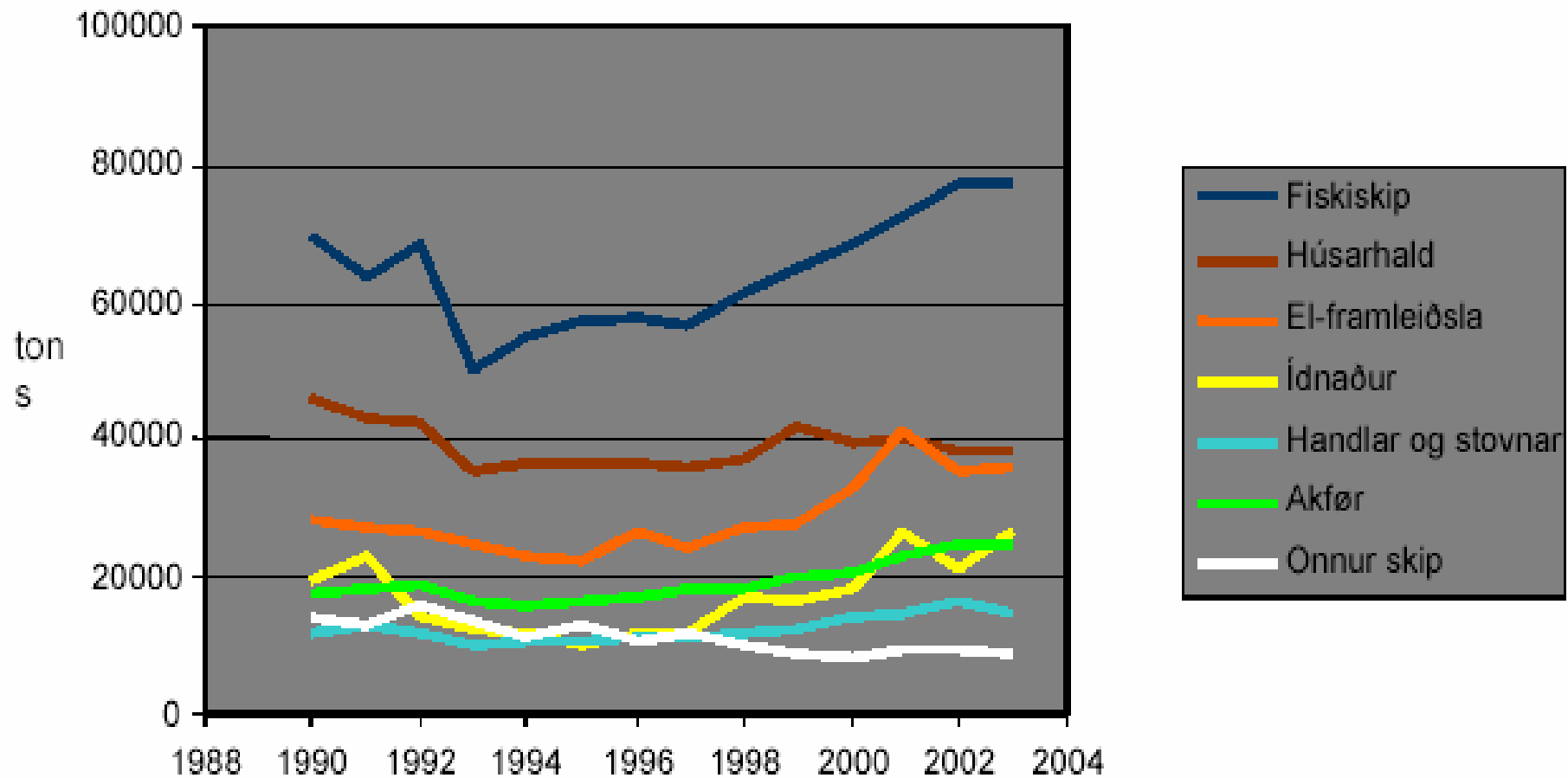
Samlaða útlátið av veðurlagsgassi hækkað 11% í mun til 1990.

Oljunýtslan býtt uppá bólkar 1990-2003

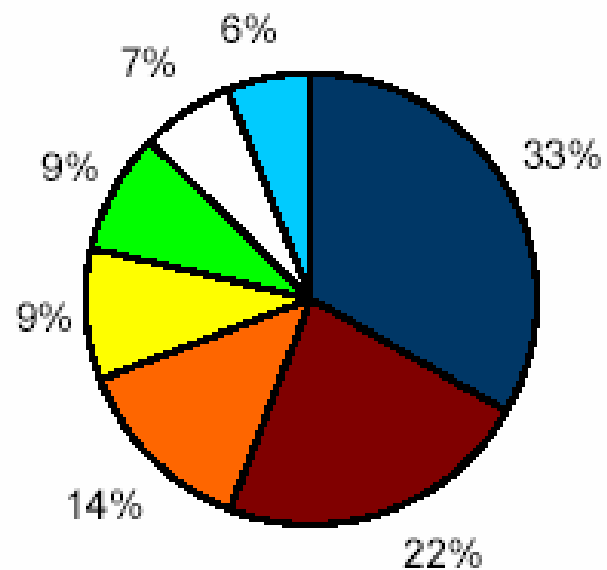

Uppgerðin er skipað eftir altjóða bólkingini hjá UNFCCC (IPCC bólkingar).

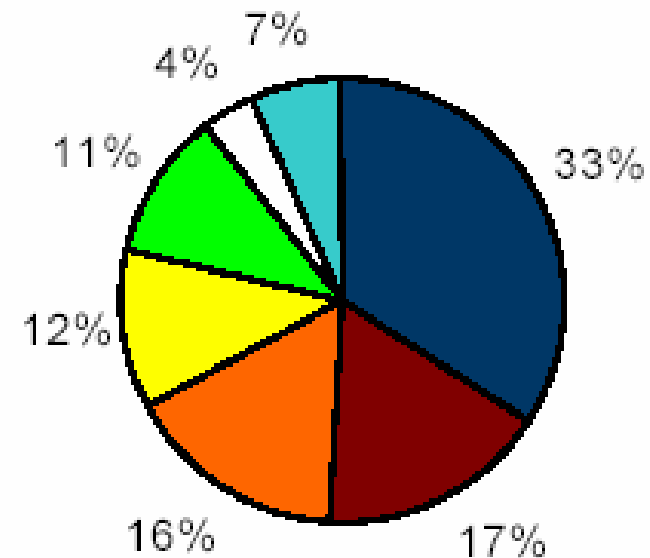

umhvörvisstovan

Oljunýtslan býtt uppá bólkar (%)
1990

Oljunýtslan býtt uppá bólkar (%)
2003

umhvörvisstovan

Hvat gera vit so?

- Lata sum einki – hvat hendir so?
- Minka útlátið
  - Hugburðsbroytingar
  - Sjálvbodnar avtalur
  - Lógarásett tiltøk - krøv
  - CO₂ avgjöld
  - CO₂ kvotur
- Nýggj veðurlagsavtala í Kbh. í ár 2009
- EU mál ásett til 20% (evt. 30%) minking 2020

**Uppkast
til
føroyska ætlan um burðardyggja menning**

Ár 2002 - 2020

umhvørvistovan

**Yvirskipað mál fyri
orkuøkið:**

- Menna varandi orkukeldur.
- Minka um orkunýtsluna.
- Minka um útlát av vakstrarhúsgassum.
- Minka útlát av NO_x og SO₂.
- Betra um orkueffektivitetin.

Heilsufrøðiliga starvsstovan
Mál nr.: 7-2000-00976-22
Verkætlan: Barbara Samuelsen
Dagfesting: 4. januar 2002

umhvörvisstovan

VisiÓN 2015

- 5% minking í 2012 og 8% minking í 2015 í mun til útlát í 1990
  - Ítøkilig tiltøk t.d. Fíggjarlig stýrisamboð
    - Avgjöld og stuðul til útlátsminking
  - Oljunýtslan minkast á øllum økjum
  - Umhvørviskrøv tengjast at veiðuloyvum til skip
    - Skip skulu nýta BAT, orkugóðan reiðsskap og føra grønan roknskap
  - Umhvørviskrøv setast allari nýbygging: skip, hús o.a.
  - 15% av orkuni skal stava frá varandi orku í 2015
    - Nýggjar orkukeldur skulu stuðlast

Umhvervisstovan mælir til:

- Orkusparandi lógarreguleringar
  - CO2 avgjöld – fíggja stuðulsgrunn til orkutiltøk
  - CO2 kvotur – yvirnýtsla skal kosta eykaavgjald
  - ásetingar um bjálving, orkumerking, avgjaldslætta o.t.
- Útlátsskráseting og útlátsrapportering
  - Benchmarking, orku- og umhvervisstýring
  - Vinnuavtalur – minni avgjald við treytum
- Stuðul til kunning, orkusparandi tiltøk og íløgur
- Virkin luttøka í komandi veðurlagsavtalu
- Gransking og menning